

Időpont	Levéltár/Program	Helyszín
Budapest Főváros Levéltára		
11:00	Neumann János családfájának kikutatása – levéltári nyomozójáték	Ovális
11:50		
12:40		
Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára		
11:00	Minden mesterségnek arany a vége	Oszlopos I.
11:50		
12:40		
Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára		
11:00	Az oklevelek világa – általános levéltárismeret	Oszlopos II.
11:50		
12:40		
Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád-Csanád Levéltára		
11:00	Az írás tükrében Levél? Tár? Kutat-Lak Hódmezővásárhelyi Levéltár levéltár-pedagógiai programjai	Könyvtár
11:50		
12:40		
Magyar Nemzeti Levéltár Heves Vármegyei Levéltára		
11:00	Levéltárpedagógiai foglalkozások az MNL Heves Vármegyei Levéltárában – II. Rákóczi Ferenc levelesládája	Kutató I.
11:50		
12:40		
Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Vármegyei Levéltára		
11:00	A levéltár-pedagógiai foglalkozások tapasztalatai a Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Vármegyei Levéltárában, 2016–2026 – „Most vagy soha!” Magyarország és Somogy vármegye 1848–1849	Kutató II.
11:50		
12:40		
Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Levéltár		
11:00	Külföldre került magyar ügyről Magyarországra került külföldieknek – egy nemzetközi levéltár-pedagógiai program	Kutató galéria
11:50		
12:40		
Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára		
11:00	„Papírműhely”: A restaurálás és konzerválás titkai Szabadulószoza a titkosszolgálatok aktái között „Beszélő filmkockák” – Hidegháború időrendben	Restauráló műhely Kiállítás
11:50		
12:40		

***Levéltári kalandozások – foglalkozások a történelem
nyomában***
levéltár-pedagógiai továbbképzés

2026. április 24. (péntek)

PROGRAM

11.00 Köszöntők

11.00–13.30

Levéltár-pedagógiai foglalkozások

13.30–14.00

Ebédszünet

14.00–15.00

Tanárok a levéltárban
kerekasztal-beszélgetés

Az esemény ingyenes, de regisztrációhoz kötött.

Regisztráció: tarlatvezetes@abtl.hu

A rendezvény támogatója a
Nemzeti Kulturális Alap

Budapest Főváros Levéltára

Neumann János családjának kikutatása – levéltári nyomozójáték

A 123 éve, 1903. december 28-án született Neumann János a XX. század egyik legnagyobb gondolkodója volt. Többek között neki köszönhetjük, hogy a levéltári iratokat a nagyközönségnek elektronikusan is be tudjuk mutatni. Az itt bemutatott játékban – Budapest Főváros Levéltárában kutatható források segítségével – Neumann felmenőit keressük, és közben a résztvevők megismerkedhetnek a családfakutatás módszertanával.

Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Levéltár

Külföldre került magyar ügyről Magyarországra került külföldieknek – egy nemzetközi levéltár-pedagógiai program

A Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Levéltár gyűjtőkörének sajátos része a külföldre kényszerült magyarok hagyatékai. Ezek közül is kiemelkednek a frankofón magyar emigráció egyik jeles képviselőjének, Szilágyi Józsefnek az iratai, köztük azok, melyek a hazai kommunistaelenes mozgalmak egy izgalmas fejezetének emlékét őrzik. A résztvevők három interaktív, forrásalapú feladaton keresztül gondolatban végigjárják ennek az ellenállásnak egyes állomásait. Az irategyüttes angol és francia nyelvű dokumentumai kiváló terepül szolgálnak idegen nyelvű, sőt nemzetközi levéltár-pedagógiai programra is.

Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára

Minden mesterségnek arany a vége

A 60 perces, felső tagozatos diákok (5–6. osztály) számára készült interaktív foglalkozás a középkori és kora újkori céhes világot mutatja be levéltári források segítségével. A résztvevők megismerkednek a céhes életpályával (inas, legény, mester), valamint eredeti dokumentumokon keresztül betekintést nyernek a céhek működésébe és szabályozásába. A foglalkozás során a diákok csoportmunkában különböző mesterségeket képviselve saját céhet alapítanak és elkészítik annak alapító okiratát. A program célja a

történelmi ismeretek élményszerű bővítése, a levéltári források megismertetése, valamint a diákok együttműködési és kreatív készségeinek fejlesztése.

Magyar Nemzeti Levéltár Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Levéltára

Az oklevelek világa – általános levéltárismeret

A foglalkozás célja, hogy közvetett, játékos módon bemutassa a kulturális örökség történeti dokumentumait őrző közgyűjteménynek, a levéltárnak a feladatát és működését, az itt található iratok sokféleségét, a levéltár által kínált szolgáltatásokat, rámutatva a személyes és történeti dokumentumok értékére, megőrzésük fontosságára. A foglalkozás középpontjában a különböző történeti korszakok eltérő iratképzése áll, amit a résztvevő diákok életkorához/érdeklődéséhez igazítunk. Jelen foglalkozás a 9. évfolyamos diákok történelem tantárgyának tananyagához igazodva a középkor iratképzését (oklevelek, nemesi folyamodványok, címerek, pecsétek) mutatja be. A foglalkozás négy feladatból áll:

1. "Melyik irat vagyok én?" - iratpárosító játék, amely megismerteti a diákokat a levéltárakban tárolt iratok sokféleségével, s egyben ráhangolja őket a foglalkozásra
2. "Idővonal" - az előbbi feladat iratait időrendi sorrendbe kell helyezniük a diákoknak
3. "Szerkesszünk oklevelet!" - az oklevél részeinek sorbarendezése
4. "Oklevélboncolás" - az oklevél részeinek megkeresése egy fiktív, magyar nyelvű oklevélen

Magyar Nemzeti Levéltár Csongrád-Csanád Vármegyei Levéltára

Az írás tükrében

Az írás és az íráshordozók fejlődését ismerhetik meg a diákok játékos feladatokon keresztül. Olvaságyakorlatra is van lehetőség akár már 18. századi levéltári iratok felhasználásával.

Ezen a foglalkozáson lehetőségük nyílik a tanulóknak a lúdtollal való írást is kipróbálni.

Korosztály: 4-12. osztály, időtartam: 75-90 perc, maximális létszám: 30 fő

*

Levél? Tár?

Mi az a levéltár? Tényleg leveleket őriz? Miben különbözik a könyvtártól és a múzeumtól? Mit csinál egy levéltáros? Levéltárismertető foglalkozás izgalmas történelmi dokumentumok tükrében. A diákok *Dobble* társasjáték segítségével könnyen elsajátíthatják a levéltárhoz kapcsolódó fogalmakat és kifejezéseket. Több saját készítésű helytörténeti vonatkozású kártyajátékunk is van (*Szegedi elfeledett szavak*, *Szegedi Timeline*), amelyeket lehetőség lesz a helyszínen kipróbálni.

Korosztály: 4-12. osztály, időtartam: 45-90 perc, maximális létszám: 30 fő

*

Kutat-Lak

Ezen a foglalkozáson a népszerű szabaduló szobákat idéző kalandra várjuk az érdeklődőket. A levéltár felfedezése közben a diákok egy kis betekintést nyerhetnek annak működésébe, valamint Szeged helytörténetébe egyaránt.

A bemutató foglalkozáson lehetőség nyílik tesztelni néhány feladványunkat.

Korosztály: 9-12. osztály, időtartam: 60 perc, maximális létszám: 16 fő

Magyar Nemzeti Levéltár Heves Vármegyei Levéltára

Levéltárpedagógiai foglalkozások az MNL Heves Vármegyei Levéltárában

A tagintézmény az EFOP-4.1.9-16 pályázati projekt keretén belül vállalta, hogy 5 éven át átlagosan évi 300 fő részére tart levéltárpedagógiai foglalkozásokat. Az utóbbi években számos iskolás csoport látogatott el a levéltárba és vett részt bemutató órákon. A workshopon ezen alkalom során szerzett tapasztalataikat szeretnék megosztani a kollégákkal, illetve bemutatják a II. Rákóczi Ferenc levelesládája című levéltárpedagógiai foglalkozás tervezetét. A foglalkozás 6. osztályos általános iskolai diákok részére szól. Célja a levelezés, levélírás, mint hagyományos kommunikációs eszköz újralfedezése, megismertetése a tanulókkal. A résztvevők a Rákóczi-levelek vizsgálatával és játékos feladatok megoldásával mélyíthetik el a

történelem, a magyar nyelv és irodalom, illetve a kommunikáció órákon szerzett ismereteiket.

Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Vármegyei Levéltára

A Somogy Vármegyei Levéltár A levéltár-pedagógiai foglalkozások tapasztalatai a Magyar Nemzeti Levéltár Somogy Vármegyei Levéltárában, 2016–2026

A levéltár-pedagógiai foglalkozások bevezetésének körülményeit, témáit, a résztvevő iskolákat, illetve az órák tapasztalatait, az ezek alapján végrehajtott változtatásokat és az azok nyomán elért eredményeket mutatja be.

Ezután az egyik új foglalkozás vázlata kerül ismertetésre: „Most vagy soha!” Magyarország és Somogy vármegye 1848–1849 címmel.

Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára

„Papírműhely”: A restaurálás és konzerválás titkai

A foglalkozás bemutatja hogyan dolgoznak a restaurátorok, milyen eszközöket és módszereket használnak a régi, sérült papírok megmentésére. Interaktív módon ismerhetők meg a restaurálás legfontosabb lépései. Megtudható, hogy mit jelent, ha egy papír savas, ezért töredzik és sárgul, hogyan készítik elő az iratokat a savtalanításhoz. Az érdeklődők részt vehetnek a savtalanítás folyamatában, és megtudhatják, hogyan történik a papírok javítása vasalóval.

*

Szabadulószooba a titkosszolgálatok aktái között
Lépj be egy koncepció per történetébe, ahol a kiállítás tárgyai és iratai nemcsak emlékek, hanem nyomok is. Feladatot, hogy végigkövesd egy ember sorsát: megfejtsd a dokumentumokat, értelmezd a bizonyítékokat, és rájössz, hogyan formálta a hatalom a „valóságot”.

*

„Beszélő filmkockák” – Hidegháború időrendben
Ebben a játékban nem tankönyvi dátumokkal, hanem filmjelenetekkel dolgozunk. Rövid képkockák villannak fel a hidegháború idejéből, a feladat pedig az, hogy kitaláljuk: mi volt előbb, mi jött később.